

(əvvəli 18 may tarixli sayımızda)
Üz-gözündən peşmançılıq və dilxorçuluq yağan Nahid mənə baxıb, köksünü ötürdü:

-İndi biz neyləyəcəyik? Düzdür, belə baxanda inanmağım gəlmir, amma deyəsən biz, doğurdan da, Xruşşov dövründəyik. Üstümüzdən çıxanlar onların müasir radioötürücü cihaz saydıqları mobil telefonlar, Müstəqil Azərbaycan Respublikasının gerbi olan səndərlərimiz, Azərbaycan manatı, geyimimiz, hətta siqaretimiz və alışqanımız belə xarici kəşfiyyat cəsusu olmağımıza böyük şübhə yaradır. Bizim axırımız necə olacaq? Güllələyəcəklər bizi? İndi kimə nəyi sübut edəsən? Bunlara necə izah edəsən ki, biz yazıqlar özümüzdən xəbərsiz keçmişə düşmüşük... Bizim bu dövlətə, cəmiyyətə qarşı heç bir məkrli planlarımız yoxdur... Haradasa oxumuşam ki, repressiya dövründə bu binanın zirzəmisində adamları güllələyib birbaşa dənizə atmışlar... İndi düşdüyümüz bu dövrdə də cəsuslara qarşı münasibət çox pis, dözülməzdir. Bəs, bizim aqibətimiz necə olacaq?

Mən başımı itirmişdim.
-Bilmirəm, Nahid, bilmirəm... Başımıza gələnlərə mat qalmışam. Elə bilirəm yuxudayam, kaş gördüklərim, doğrudan da, yuxu olaydı...

Bu zaman otağın qapısı sürətlə açıldı və içəri təmiz, səliqəli geyimdə ucaboy, gənc bir zabit daxil oldu. O, əlindəki qovluqları stolun üzərinə qoyaraq bir müddət əlləri bağlı vəziyyətdə oturan Nahidi və mənə gözəlti süzdükdən sonra masanın yanındakı düyməni basıb, növbətçini çağıraraq əmr verdi:

-Açın bunların əlini...
Növbətçi zabıt qolumuzdakı qandalları açdı. Bayaqdan arxaya qanrılmış əllərimizin keyidiyini hiss etdik. Qollarımızı ovuşdurmağa başladıq. O isə bizim sənəd və telefonumuz olan çantanı açıb oradakı əşyaları asta-asta stolun üstünə düzdü. Mənalı baxışlarla bir əşyalara, bir də bizə baxaraq əlini kitelinin sağ cibinə saldı və papiros qutusu, kibrit çıxardaraq bizə təklif etdi:

-Çəkirsiniz?
Bayaqdan siqaretlərimiz müsadirə olunduğundan bir neçə saat idi ki, şokda, həyəcan içindəydik. Odur ki, təklifi dərhal qəbul etdik:

-Çox sağ olun, yoldaş zabıt. İcazənizlə...
Adama bir papiros yandırıb acı tüstünü ciyərimizə çəkdik. Oğurluq üstündə tutulmuş adamlar kimi peşman-peşman zabitə baxdıq. Nahid bir az əvvəl çimərlikdə taxta parçası ilə başından vurulan zərbənin ağrısından ufuldayaraq üzgün səslə dedi:

-Heyf deyildi öz zamanəmiz... Necə istəyirsən yaşa, nə istəyirsən geyin, hansı siqareti istəyirsən çək, hansı partiyaya istəyirsən üzv ol... Hələ bəzi qədərbilməzlər bu dövrə də ağır büzüb bəyənəmzlik edirlər.

Elə ən rahat, azad zaman da rəhmətlik ulu öndərin bizə miras qoyub getdiyi dövrüdür.

Bu zaman zabıt təkəbbürlə:
-Siz hansı dövlətdən gəlmisiniz? Kimdir sizin o ulu öndər?

Ürəyimdə dedim: Belə sual ver, mən də sənə bül-bül kimi cavab verim!

-Bizim ulu öndərimiz bizə, yeni XX əsrin axırlarında Azərbaycan xalqına tarix boyu ən böyük azadlıq və demokratiya bəxş edən Heydər Əliyevdir!

Bu zaman zabıt təəccüblə, bir qədər də təbəssümlə bizi süzərək ayağa qalxdı və öz-özünə deyirmiş kimi, astadan səsləndi:

-Deyəsən, o mənim adaşımdır.... Hə, əvvəlcə özümü təqdim edim: Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin əks kəşfiyyat zabiti, müstətiq Heydər Əlirza oğlu Əliyev...

Necə? Heydər Əlirza oğlu Əliyev? Əməllicə çaşmışdıq. Heyrət, təəccüb dolu nəzərlərlə ona baxırdıq. Araya sükut çökmüşdü. Bu rəsmi təqdimatın arxasında olan məlumatlar bizə gün kimi aydın idi. Yeni, real həyatda onunla belə yaxından ünsiyyətdə olmadığımızı baxmayaraq, ulu öndər Heydər Əliyevin keçdiyi həyat yolunu onun şəxsiyyətinə olan dərin sevgimiz sayəsində əzbər bilirdik.

Mən yerimdən ayağa qalxaraq soruşdum:
-Yoldaş Əliyev, Siz 1957-ci ildə, e, lap çaşdım, bu il Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirmisiniz?

Bu dəfə o, soyuq, həm də ciddi nəzərlərlə bizə baxaraq dedi:

-Xahiş edirəm, əyləşin və mənim icazəm olmadan ayağa qalxmayın!

Mən üzr istəyərək yerimə əyləşdim və tam çaşqın halda, özü də sıxılmış, pərt olmuş vəziyyətdə onu seyr etməyə başladım. Elə bu vaxt onun sakit, məğrur səsinə eşitdik:

-Bəli, mən, həqiqətən də, Tarix fakültəsinin tələbəsiyəm. Amma Bakı Dövlət Universitetinin yox, Azərbaycan Dövlət Universitetinin.

Sonra səsinin ahəngi dəyişmədən, əksinə, bir qədər də bizə kömək etmək istəyirmiş kimi qayğıkeşliklə sözüne davam etdi:

-Hələ ki haradan, hansı dövlətdən göndərildiyinizi bilmirəm, amma deyəsən sizin kəşfiyyat orqanlarınız

Bədii-fantastik hekayə **(Ümummillî lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə)**

bizim idarə və müstətiqlər barədə heç də az məlumatla malik deyil. Bunu elə ilk söhbətimizdən ayırd etdim. İndi isə nə baş verib, siz kimsiniz və bura necə gəlib düşmüşünüz - hamısını özünüz olduğu kimi mənə danışacaqsınız...

Biz ikimiz də yerimizdə hərəkətə gəldik, hər şeyin aydınlaşacağına inamımız yarandı. Onu da hiss etdik ki, bu, bizim uzun söhbətlərimizdən sonra baş tutacaqdı. Amma əvvəlcə bu dolaşıqlığa aydınlıq gətirməli idik.

-Yoldaş Əliyev, nə kəşfiyyat, nə dövlət? Biz sizin 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gəldiyiniz vaxtları yaxşı xatırlayırıq. Müstəqilliyimizin bərpasından sonra dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsinin təməlini qoyaraq yeni inkişafa apardığınız azad Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarıyıq.

O yenə də bizim nəyisə dolaşdırdığımızı, yaxud da fantastik xülyalar aləmində azıb qaldığımızı güman etdiyindən sanki bizi özümüzə, real həyata qaytarmaq istəyirdi:

-Başa düşmədim, indi də mənə nağıl danışmaq qərarına gəlmisiniz? Nə gələcək? Düzdür, mən öz doğma vətənim Sovet Azərbaycanını çox sevirəm! Onun üçün də vətənimin təhlükəsizliyini sizin kimlərdən qorumaq, təmin etmək üçün məhz Təhlükəsizlik orqanlarında çalışmağı məsuliyyətli və şərəfli vəzifə hesab edirəm.

Bu dəfə Nahid dilləndi:
-Yoldaş Əliyev, biz yalançı deyilik. Sizə yalan danışmaq isə fikrimizdən belə keçə bilməz. Sadəcə, Sizə kim olduğumuzu dedik... Əgər icazə versəniz bura, bu zaman kəsiyinə, keçmişə necə düşdüyümüzü bilməsək də, özümüz haqqında geniş məlumat verərik, az bir vaxtda başımıza gələni danışarıq. - Nahid sözünün kəsiləcəyindən qorxmuş kimi, cəld söhbətinə davam etdi. - Biz çimərlikdə istirahət etməyə gəlmişdik. Əgər bizə inanmırsınızsa, icazə verin Sizə Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi naminə və müstəqilliyimizin qorunması yolunda gələcəkdə sizin görəcəyiniz böyük işlər barədə qısaca məlumat verək.

O, təmkinini pozmadan, amma amiranə səslə dedi:
-Mən çox səbirli adamam. Amma bu heç də o demək deyil ki, siz bundan sui-istifadə edə bilərsiniz. Bir

də ki, burada sualları mən verirəm! Lazım olan cavabları da almışam! Və unutmayın ki, insanı keçmişə və ya gələcəyə apara bilən heç bir səhrli xalata da inanmıram!

Canımı yeni bir qorxu aldı, odur ki, həyəcanla dedim:-

-Yoldaş Əliyev, sizdən xahiş edirik ki, bizi dinləyəsiniz. Bizim səhrli xalatımız da yoxdur. Bu zaman kəsiyinə də özümüz bilmədən gəlib düşmüşük. Rica edirik, bizə bir neçə dəqiqə vaxt verin...

O, sakit tərzdə dedi:
-Əşyalarınıza, sənədlərinizə artıq baxmışam... Yaşadığımız indiki zamanədə belə sənəd, avtomobil açarı, papiros, pul əskinazları, qazla işləyən çaxmaq və telefon adlandırdığınız bu radioqurğunu hazırlaya biləcək bir şəxs və müəssisə hələ ki, tanımıram. Amma...

Mən bu pauza anından istifadə edərək yalvarıcı səslə yenidən Ona üz tutdum:

-Amma yoldaş Əliyev, sizə olan böyük hörmətimiz sayəsində icazə verin, izahat verək. Deyəcəklərimizə inanmağınız üçün isə gələcəkdə sizin Azərbaycanı və azərbaycanlıları tarixən olmayan bir dövlət və xalq kimi qələmə verib, parçalayıb dağıtmaq istəyən düşmənlərə verdiyiniz kəsərlə cavabınızdan başlayım...

-Buyurun. Ancaq...
Nə yaxşı ki, O, bizə imkan verdi! Mən bu fürsətdən vicdanla və səmimiyyətlə yararlanmalıyam.

-Yoldaş Əliyev, Siz həmişə fəxr etmisiniz, bu gün də fəxr edirsiniz ki, Siz azərbaycanlısınız!

Bu sözlərimdən sonra o əlindəki qələmi yerə qoyaraq bizi diqqətlə süzdü, elə bil üzünə yeni bir işiq gəldi və sanki baxışları ilə sözümlü davam etdirməyə icazə verdi. Özüm özümü ruhlandırdım: Buyur, ürəyində ona bəslədiyin inamı, məhəbbəti həyat və fəaliyyətinə bələd olan bir Azərbaycan vətəndaşı olaraq, səmimiyyətlə etiraf et!

-Bax bu zamanlarda, yeni indi: şəxsi səadətinizə, ülvî sevginize qovuşmaq yolunda sizə mane olmağa çalışan məkrli insanlara qarşı apardığınız mübarizə və bu mübarizədə qalibiyyətiniz isə tək sizin ailə səadətinizə deyil, gələcəkdə bütün Azərbaycan xalqının ilhamına, xoşbəxtliyinə və qürur mənbəyinə çevriləcəkdir!

O, qısa bir sükutdan sonra:

-Size 10 dəqiqə vaxt verirəm...
Mən və dostum növbə ilə, həm də hissə-hissə ulu öndər Heydər Əlirza oğlu Əliyevin 10 may 1923-cü ildən başlayan həyat tarixçəsini və siyasi fəaliyyəti haqqında özünün dediyi kimi, qısa bir vaxtda, həm də heç nəyi unutmadan, əhatəli şəkildə danışmağı qərara aldıq:

Heydər Əlirza oğlu Əliyev 1923-cü il mayın 10-da Azərbaycanın Naxçıvan şəhərində dəmiryolçu ailəsində dünyaya gəlmişdir. 1939-cu ildə Naxçıvan Peşəkar Texnikumunu bitirdikdən sonra Azərbaycan Sənaye İnstitutunun memarlıq fakültəsində təhsil almışdır. Qəfildən başlayan İkinci Dünya müharibəsi ona təhsilini başa çatdırmağa imkan verməmişdir...

Buradan belə onlar Heydər Əliyevin 1941-ci ildən doğma Naxçıvan şəhərindən başlayan həyat yolu, əmək fəaliyyətinin ardıcıl olaraq davam etdiyi illər, dövlət təhlükəsizliyi orqanlarına işə göndərilməsi, Leningrad (indiki Sankt-Peterburq) və Moskva şəhərlərində xüsusi ali təhsil alması və 1957-ci ildə isə böyük məbədgah sayılan Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirməsi və Dövlət təhlükəsizliyi orqanlarında iyirmi beş il (1944-1969) çalışdıqdan sonra Onun 1964-ci ildə Azərbaycan SSR Nazirlər Səvəti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi sədrinin müavini, 1967-ci ildə isə sədri vəzifəsinə irəli çəkilməsi, elə həmin il SSRİ Nazirlər Səvəti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən general-mayor rütbəsi aldığını ilini, gününü səhv salmadan, özü də ardıcılıqla danışmağa başladılar...

Söhbətlərarası cavanlar görürdülər ki, Heydər Əliyev onları necə diqqətlə və böyük səbirlə dinləyirdi. Bu, onlara yeni güc və həvəs verməklə, bu böyük, tarixi şəxsiyyətin, ictimai-siyasi xadimin hələ qarşıdakı illərdə ölkənin və xalqın həyatına bir günəş təki saçaçağını böyük şövqlə, məhəbbətlə danışmağa, təsvir etməyə ruhlandırdı. Bəli, bu müdrik şəxsiyyətin yaşadığı illər başdan-başa xalq və dövləti üçün göstərdiyi xidmətlərlə o qədər zəngin idi ki, bütün bunları bir araya gətirərək indiki dinləmə vaxtında əhatə etmək çox çətin idi. Bir də ki, hər dəqiqəsini xalqı, vətəni üçün böyük işlər görən, onu canavar xislətli düşmənlərdən qorumağın yollarını arayan bir vətən, xalq aşiqinin vaxtına girmək böyük günah olardı. Odur ki, dostlar bu böyük ömür yolunu nağıllarda olduğu kimi, yüyürək bir dillə xatırlatmağa çalışırdılar. Hiss edirdilər ki, bu böyük şəxsiyyət, müdrik insan hər şeyi doğru, düzgün və ədalətlə qiymətləndirməyi bacarandır...

(davamı növbəti saylarımızda)

Nicat KAMRANOĞLU,
AMEA Fəlsəfə İnstitutunun aparıcı elmi işçisi,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru.